havde stor glæde af bogen. Han anbefaler alligevel de to bøger, Ben Goldacre og Jerome P. Kassirer har skrevet, fremfor, eller i tillegg til min bog. Jeg har mødt Goldacre og Kassirer ved flere leiligheter og kan opplyse, at de også mener, at jeg har skrevet en god bog. De har i øvrigt begge skrevet en god bog, men tillad meg å gjøre oppmerksom på, at min bog, i modsætning til deres, har vundet en yderst fornem pris: the British Medical Association's Annual Book Award (i kategorien «Basis of Medicine»). Denne pris blev tildelt af en konservativ lægeforening, som traditionelt set er meget industrivenlig. Det siger måske noget om, at Madsens boganmeldelse mest af alt er utryk for, at vore lægemiddelmyndigheter ikke gør deres arbejde godt nok, og at Madsen ikke bryder sig om, at jeg i min bog forklarer, hvor utrolig mange dødsfald dette forårsager. Faktisk så mange, at vore lægemidler er den tredje hyppigste dødsårsag, efter hjertesygdomme og cancer (2).

Peter C. Gøtzsche
pcg@cochrane.dk

Peter C Gøtzsche (f. 1949) er professor, direktør og overlege ved Det Nordiske Cochrane Center.
Interessekonflikter: Får royalt for salg af bogen.

Litteratur

1. Madsen S. Et korstog mot legemiddelindustrien. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134: 1869.
2. Gøtzsche PC. Deadly medicines and organised crime: How big pharma has corrupted health care. London: Radcliffe Publishing, 2013.

Redaksjonen svarer:

Når vi inviterer til å anmelde bøker – og andre medier – i Tidsskriftet, prøver vi å finne skribenter med innsikt i fagområdet eller tematikken som boken dekker (1). Der bokens tema er kontroversielt, kan det være vanskelig å finne en anmelder som både har innsikt og stiller seg objektiv til påstander eller kritikk som fremsettes i boken. Hver anmelder må selv vurdere om det finnes grunner til at han/hun ikke bør ta på seg oppdraget, og alle anmeldere fyller ut Tidsskriftets interessekonfliktkjema (2).

I forfatterveiledningen understreker vi at anmelderen ikke bør begrense seg til å referere innholdet, og at det bør være et moment av vurdering i anmeldelsen. En anmelder skal ikke være redd for å vise hvor vedkommende selv står, men kritikken skal være saklig og konstruktiv. Alle anmeldelser undertegnes med navn, tittel/spesialitet og arbeidssted. En anmeldelse er én persons oppfatning. Vi har kommentarfelt under hver anmeldelse, slik at de som ønsker kan supplere eller argumentere mot den vurderingen som er gitt.

Hanne Støre Valeur
hanne.store.valeur@legeforeningen.no

Hanne Støre Valeur (f. 1982) er medisinsk redaktør i Tidsskrift for Den norske legeforening.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Anmeldelser. Forfatterveiledningen. Tidsskrift for Den norske legeforening. <http://tidsskriftet.no/Innhold/Forfatterveiledningen/Artikkeltyper/Anmeldelser> (7.11.2014).
2. Hem E. Trenger vi egentlig bøker lenger? Tidsskr Nor Legeforen 2010; 130: 1323.

Re: Når psykisk og fysisk vold blir en reduksjonisme

Takk for en interessant inndeling av voldsbruk i hjemmet (1). Etter min oppfatning anerkjenner for få at det også ved fravær av fysisk vold finnes sterke elementer av krenkelse og traumatisering.

Trusselen om vold og verbal vold, kan oppleves like traumatisere-

rende som fysisk vold. I tillegg er slike voldsepisoder nesten umulig å bevise, og det blir enda vanskeligere for offeret å få gehør for sin situasjon. Det én kan oppleve som en «vanlig irettesettelse», kan offeret selv oppleve som nok et overgrep. Dermed kan offeret bli fanget i en verden der ens opplevde virkelighet ikke anerkjennes av dem som kunne hjulpet.

Hilde Melby
hildemelby@gmail.com

Hilde Melby (f. 1975) er lærer ved Kongsskogen videregående.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Hammerlin Y. Når fysisk og psykisk vold blir en reduksjonisme. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134: 1812.

Myndighetenes beslutning om massevaksinasjon under svineinfluensaen har blitt debattert på Tidsskriftets nettsider i etterkant av professor Elling Ulvestad kritiske uttalelser i portrettintervjuet «Jakten på det utenomjordiske» i Tidsskriftet nr. 12/2014. Her følger tre nye innlegg. Debatten kan leses i sin helhet på Tidsskriftets nettsider.

Re: Jakten på det utenomjordiske

Ulvestads eneste holdepunkt for påstanden om at helsemyndighetene drev med «illegitim bruk av frykt for å få folk til å vaksinere seg» mot svineinfluensa er altså Helsedirektoratets uttalelse om at man høsten 2009 ville «forklare folk at riktignok er dette en mild pandemi, men det er allikevel alvorlig for noen, og det er grunn til å beskytte seg med en vaksine», og et lysbilde om at man ønsket å være «åpne og ærlige om scenarier, planer og aktiviteter» og «kommunisere usikkerhet» (1).

Hva er illegitimt og fryktskapende med dette? Folkehelseinstituttet utfyllende risikovurderinger (2) var åpent tilgjengelige og lå til grunn for kommunikasjonen og for vaksinasjonsanbefalingen. Risikokommunikasjon fulgte prinsippene om å være ærlig, utfyllende, lettforståelig og korrekt om det sikre og om det usikre (3); ikke for å skremme, men for å gi borgerne et grunnlag for å vurdere om de skulle følge vaksinasjonsanbefalingen. Hva skulle være alternativet? Skjule eller pynte på risikovurderingen for ikke å skremme folk?

I oktober 2009 visste ingen når hovedbølgen med det nye viruset ville komme, hvor lenge den skulle vare, hvor mange flere bølger som ville komme og når, og når eventuelle andre vaksiner ville bli tilgjengelige. Myndighetene anbefalte folk å vaksinere seg primært for å beskytte seg selv og sekundært for å beskytte befolkningen gjennom høy befolkningsimmunitet (4).

Dessverre kom hovedbølgen av pandemien da vaksinasjonen så vidt var kommet i gang. Dermed ble effekten høsten 2009 mye mindre enn den kunne blitt om hovedbølgen hadde kommet seinere. Den enkelte vaksinerte og befolkningen i Norge tok imidlertid med seg beskyttelsen videre mot de kommende bølgene, som ingen visste når ville komme. Dette var tilsiktet (4) og skal selvsagt regnes med blant de positive effektene av vaksinasjonskampanjen. Danmark og Storbritannia er eksempler på land som valgte bort stortiltet vaksinasjon og seinere opplevde nye kraftige bølger av svineinfluensapandemien.

Det er vanskelig å forstå hvordan Ulvestad kan kritisere den norske vaksinasjonsbeslutningen for å mangle en eksplisitt kostnutt-vurdering når han samtidig kaller det velbegrunnet at danske myndigheter allerede 26. juni 2009, uten noen slik vurdering, tok sjansen på å frasi seg muligheten for å tilby hele befolkningen vaksinasjon.

Jeg forstår at Ulvestad synes det er vanskelig å beklage sitt sitatfusk om mine meninger. La meg derfor selv orientere leserne: Da Ulvestad skrev at jeg mener massevaksinasjonen var «den største vaksineskan-

>>>